

PROFESORI, ELEVI, EDUCAȚIE ȘI SIGURANȚA ONLINE

INTERSECȚIE
Zona sigură online

Această publicație
este dedicată cadrelor didactice din
comunitatea „Intersecție. Zona Sigură Online”.

Dacă cineva încă nu cunoaște ce este siguranța online și cum poate fi ajutat un copil să se simtă bine și în siguranță în mediul online, vă invităm să faceți cunoștință cu pedagogii din comunitatea „Intersecție. Zona Sigură Online”.

Îi veți cunoaște aici pe niște oameni profesioniști, devotați și motivați să se instruiască continuu în domeniul siguranței online, pentru a le educa elevilor mici și mari, abilitați atât de necesare pentru a explora mediul virtual cu plăcere și evitând pericolele.

Din 2018, comunitatea crește constant, asemenea unui copil harnic și înconjurat de dragoste. Câte 100 de cadre didactice din toate raioanele țării, ni se alătură an de an. Fiecare dintre ei vin aici motivați de dorința de a deveni și mai buni în ceea ce fac – să ajute elevii să exploreze în siguranță resursele și oportunitățile oferite de mediul virtual.

CE NE PLACE SĂ FACEM
ÎMPREUNĂ, ÎN
COMUNITATEA
„INTERSECȚIE. ZONA
SIGURĂ ONLINE”?

- Ne informăm și învățăm continuu despre noile tendințe și interese ale copiilor în mediul online, pentru a răspunde necesităților celor pe care îi educăm;
- Abordăm prietenos și constructiv teme sensibile precum cyberbullyingul, comunicarea cu prietenii online, sextingul, sextortionul, etc.
- Învățăm să colaborăm cu părinții/îngrijitorii copiilor, pentru a face educația despre siguranța online mai eficientă;
- Încurajăm elevii să fie cât mai activi și să propună soluții pentru diferite situații neplăcute în mediul online;
- Educăm empatie, respectul și toleranța zero față de stereotipuri, în situații mai puțin plăcute pentru un copil în mediul online;
- Oferim sprijin și inspirăm încredere copiilor care au o problemă sau întâmpină o dificultate într-o situație din mediul online.

CUM AM CRESCUT?

- Peste 11 000 de copii informați în ultimii 3 ani;
- Aproape 150 de copii laureați ai concursului „Împreună, pentru un Internet mai bun” (edițiile 1, 2, 3);
- Feedbackurile, sugestiile și comentariile cadrelor didactice au contribuit la revizuirea și îmbunătățirea resurselor informative și didactice pe portalul www.siguronline.md;
- Fiecare al 2-lea părinte a fost informat despre cum să-și ghideze mai bine copilul în mediul online;
- Peste 20 de inițiative implementate de elevi pentru informarea semenilor din școală despre siguranța online;
- Din ce în ce mai mulți copii se adresează consultantului Gabi pe portalul Sguronline.md, la recomandarea pedagogilor din comunitate.

CE PLANURI DE VIITOR AVEM?

- Să informăm, în continuare, cât mai mulți copii despre cum să recunoască posibilele riscuri în mediul online;
- Să le dezvoltăm copiilor abilitatea de a lua decizii sigure în diverse situații complicate din mediul online;
- Să ne implicăm și mai activ în educația părinților despre siguranța online a copilului;
- Să construim și să fortificăm Zona Sigură Online în școlile în care activează membrii comunității.

Comunitatea noastră cuprinde profesioniști dintre cei mai buni, pedagogi despre care copiii spun, de obicei, „E învățătorul cel mai bun! sau „E învățătoarea mea preferată!” Și totuși, sunt niște categorii la care dascălii din zona sigură online rămân de neîntrecut. Care le sunt super-puterile și abilitățile care fac diferența în misiunea lor de Ambasadori ai siguranței copiilor online, aflăm chiar de la ei.

I. DASCĂLI NOȘTRI POT INTEGRĂ SIGURANȚA ONLINE ÎN ORICE DISCIPLINĂ

„Educația cu privire la siguranța online nu poate avea loc la o oră anumită, pentru că sinceritatea și deschiderea copiilor nu poate avea loc planificat.”

Cristina Cernei, profesoară Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, or. Chișinău

Dna Cernei, știm că, pentru dumneavoastră, nu există lecții despre siguranța online o dată sau de două ori pe an. Faceți siguranță online cu elevii chiar și la orele de engleză. Ce vă motivează să puneți atât de mult accent pe educarea comportamentelor sigure în mediul online?

C.C. „Doamna Cernei dar ați văzut că pe TikTok este un video cu...”, așa mă întâlnesc majoritatea elevilor de la treapta gimnazială, uneori uitând să zică și „bună ziua”. Și nu am dreptul să-i blamez, spațiul online a reușit să facă parte din viața lor, în special în perioada pandemiei, atât de mult, încât acest „nou normal” avem obligațiunea să-l acceptăm și să-l valorificăm.

Elevii mei și elevele mele m-au convins să am cont pe toate rețelele posibile. Unde se duc ei, vin și eu, urmărindu-i și, desigur, analizând riscurile acestor noi „lumi digitale”. Ce văd copiii în spațiul online? O fi doar jocuri și video inofensive? Noi, adulții, suntem martorii unor schimbări de comportament pe care cu greu le înțelegem.

Elevii și elevele de la vârsta de 9-10 ani deja știu să-și creeze conturi, evitând răspunsurile adevărate, astfel punând o alta vârstă ca să-și poată activa conturile. Profilurile lor au imagini de descărcat de pe alte rețele. Copiii urmăresc diverși actanți digitali care le devin și mentori, și profesori, și prieteni, iar pentru unii și părinți.

Văzând aceste schimbări, oare care-mi este rolul? O fi doar cel de observare și oftat - „Pe vremurile mele așa ceva nu a fost...” sau să fiu și eu acolo unde ne sunt copiii și să anticipez unele riscuri?

Eu am ales să învăț odată cu ei. Astfel, în pauze, la orele de engleză, la cele de dezvoltare personală și managementul clasei, discutăm ce mai este nou și de ce, în unele momente distractive, deja nu mai e distracție, ci, mai curând, un disconfort emoțional?

Educația mintală, sexuală și comportamentală se face zilnic și în dependență de necesități, iar spațiul online ne demonstrează că aceste aspecte ale dezvoltării personale

s-au acutizat odată cu creșterea aplicațiilor populare.

De ce un profesor, o dirigintă trebuie să accepte că lumea virtuală ne este de ajutor? Acum, fiind cu elevii și elevele prieteni pe toate rețelele, putem vedea și interesele lor. Putem acționa atunci când vedem o schimbare de comportament atât online, cât și offline.

Deseori, fiind activă pe multe dintre rețelele sociale, primesc mesaje sau cereri de aderare la diverse grupuri, care îmi provoacă mult disconfort psihologic și, dacă eu fiind adult simt așa, oare cum se simt copiii? Și eu îi întreb! Mă plâng lor! Și ei îmi dau sfaturi! Atunci se încep adevăratele lecții. Eu ascult sfaturile lor și încep a pune întrebări „dar, dacă...” și discutând problema „mea”, de fapt, ofer multe soluții la problemele lor. Or, sunt pentru ei un „ascultător”, adultul care le ascultă fricile, dubiile, neclaritățile și ideile.

Educația cu privire la siguranța online nu poate avea loc la o oră anumită, pentru că sinceritatea și deschiderea copiilor nu poate avea loc planificat. Cele mai sincere momente și cele mai de impact sunt, de obicei, anume acelea, neplanificate.

Astfel, la orele de siguranță online, noi discutăm și învățăm din unele experiențe naționale sau internaționale; aceste experiențe ne demonstrează gravitatea în caz de ignoranță, iar discuțiile informale creează condiții de dezvoltare a încrederii, a gândirii critice și a responsabilizării tuturor în spațiul online.”

II.

DASCĂLII NOȘTRI SUNT FLEXIBILI ÎN ABORDĂRI

Eu întotdeauna eram de părerea că, pentru a evita riscul de accesare a informației care ar face rău copilului, trebuie limitat timpul navigării...

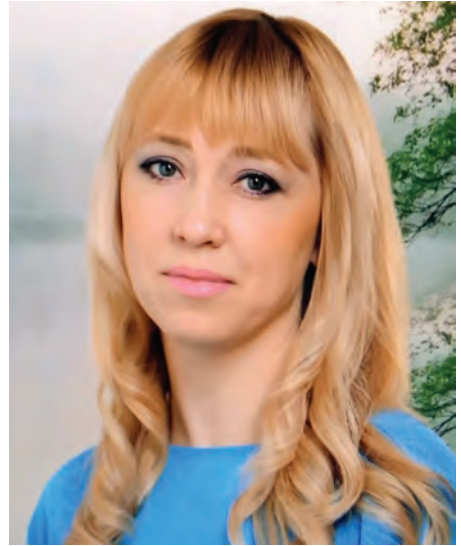
*Tatiana Frunză,
învățătoare Liceul Teoretic „Elena Alistar”,
or. Chișinău*

Dna Frunză, deseori, ne-ați vorbit despre faptul că discuțiile despre siguranța online cu micii dumneavoastră elevi v-au făcut să vedeți altfel această temă. Ce s-a schimbat și ce anume înseamnă acest „altfel”?

T.F. „Internet este o sursă importantă de informație, de care dispune oricine are conexiune. (...) Odată ce elevilor li se deschide o poartă spre necunoscut, este evident că în cale vor întâlni multe pericole. Eu întotdeauna eram de părerea că, pentru a evita riscul de accesare a informației care ar face rău psihicului și sănătății copilului, trebuie limitat timpul navigării, adică să li se interzică copiilor să stea la calculator mai mult de 30 de minute.

După discuțiile cu elevii mei din clasa a IV-a și cu părinții lor, am aflat că, de fapt, copiii se află foarte mult timp „acolo”, adică în lumea virtuală. Au conturi pe diverse rețele de socializare, chiar dacă nu au vârsta, de unele nici nu auzisem măcar. Urmăresc vloggeri și bloggeri care le promovează zilnic o lume frumoasă și captivantă și care îi ademenește, joacă online pe site-uri cu jocuri, cu persoane din diferite țări. Unii elevi m-au surprins prin activismul lor pe TikTok cu mii de vizualizări.(...)

Atunci am înțeles că restricțiile nu sunt respectate și nu sunt oportune, iar controlul din partea părinților au dat eșec în unele cazuri. Așa a apărut necesitatea de a vorbi cu elevii despre pericolele care vin de dincolo de ecran, pentru a fi protejați.

Le-am explicat că nu trebuie să accepte în lista de prieteni persoane necunoscute și cum pot să verifice un cont fals. Am învățat cum să comunicăm și ce să comunicăm pentru a nu ne pune în pericol pe noi și pe persoanele noastre apropiate.

Din discuții, am aflat că elevii au nimerit în diverse situații neplăcute în mediul online: cereri pentru discuții de la persoane necunoscute, apeluri de telefon cu agresiuni verbale după ce a fost postat numărul în datele pe contul de pe Instagram, spargeri de conturi pe site-urile cu jocuri, etc. Aceste semnale m-au dus spre discuțiile cu copiii, despre persoanele la care ar trebui să apeleze atunci când sunt agresați sau intimidati psihologic. Elevii trebuie să știe că părinții, învățătorii, prietenii și SigurOnline sunt mereu alături pentru a-i proteja și ajuta în situațiile dificile, atât în viața reală, cât și în cea virtuală.

Pandemia ne-a luat prin surprindere și studiile s-au transferat în mediul online. Internetul a devenit o necesitate pentru învățare, cu toate tentațiile, riscurile și pericolele. Nu știm ce ne așteaptă în viitor, dar sunt bucurioasă că, datorită activităților organizate de Centrul Internațional „La Strada”, mi-am schimbat atitudinea față de conexiunea elev - lume virtuală și încerc să le fiu un bun îndrumător într-o lume vastă, plină de minunății, dar și de amenințări.”

III.

DASCĂLII NOȘTRI ȘTIU CUM SĂ ABORDEZE CONSTRUCTIV TEME „MAI DELICATE”

**(...) menirea unui profesor: să fie deschis
 către tot ce e nou, să fie înțelegător și gata
 să dea răspuns provocărilor elevilor (...)**

*Natalia Munteanu,
 profesoară Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”,
 or. Fălești*

Dna Munteanu, cunoaștem că subiectele mai delicate despre siguranța online, deseori, trezesc niște frici în rândurile cadrelor didactice. Dumneavoastră le discutați regulat cu elevii. Cum vă reușește să rămâneți mereu curajoasă și sigură pe sine în astfel de discuții, mai sensibile?

N.M. “Fie că vrem noi sau nu, condițiile în care trăim ne impun să acceptăm și să ne familiarizăm cu noile tehnologii și invenții.”

(...) Dar pe cât de sigur este acest internet? Ce provocări sau capcane ne oferă? Pe cât de pregătiți suntem de această lume virtuală???

(...) când am decis să devin profesoară, am zis că voi fi deschisă și cu elevii mei! Deoarece consider că aceasta este menirea unui profesor: să fie deschis către tot ce e nou, să fie înțelegător și gata să dea răspuns provocărilor elevilor, chiar dacă, deseori, ei o fac intenționat, pentru a ne verifica, pe cât de liber putem discuta la aceste subiecte.

Si chiar de mai rând, de la început, le răspund așa: „Dacă considerați că aveți alte persoane mature și informate, care vă vor răspunde la toate întrebările și provocările voastre, eu închid tema aici. iar dacă sunteți gata să continuăm și să discutăm deschis, atunci lăsăm „chifneala” și continuăm discuția...”

Și până acum a mers această abordare, fiindcă văd cum reacționează, cum încearcă să depășească rușinea și frica de a pune întrebări și cum așteaptă atent răspunsurile...

Nu spun că a fost ușor, din prima lecție să discut deschis, dar, în paralel cu ei, am învățat să depășesc rușinea și frica... De fapt, nu mi-a fost niciodată rușine să recunosc în fața lor că ceva nu cunosc sau nu știu... Și, neapărat, le-am spus întotdeauna că mă informez, după care vin cu un răspuns argumentat și documentat.

Adolescenții de astăzi sunt altfel, mai curajoși și curioși, mai îndrăzneți și deschiși, și nu are rost să evităm ceea ce este inevitabil de discutat(...)

Chiar dacă nu putem și nu reușim să-i ajutăm pe toți, suntem obligați să încercăm să o facem!

Cine, dacă nu noi?! Cei care pretindem a fi modelatori ai sufletelor, exemplele vii ale copiilor, cei care trebuie să fim la curent cu toate, din prima linie!”

IV.

DASCĂLII NOȘTRI ACȚIONEAZĂ COMPLEX

„Dirigintele este actorul principal care formează elevilor atitudini și comportamente responsabile în mediul online....”

*Vera Eșanu,
profesoară gimnaziul „Tudor Strișcă”,
sat. Satul Nou, r-nul Cimișlia*

Doamnă Eșanu, în momentul în care v-ați apropiat mai mult de domeniul siguranței online, ați hotărât să educați copii, părinți și profesori în același timp. Cum v-a reușit acest lucru?

V.E. "Comunicarea în mediul online a devenit parte din viața noastră. Indiferent de ce se întâmplă în jurul nostru, de evoluția pandemiei, noi, profesorii, trebuie să avem o legătură strânsă cu elevii și părinții acestora.

Conform Ordinului MECC nr.1069 din 06.10.2020 privind securitatea și siguranța online a elevilor în procesul educațional la distanță, mi-am planificat activități cu elevii clasei a IX-a și ședințe cu părinții. Astfel, am abordat acest subiect mai întâi cu copiii, care cunosc mult mai mult decât adulții. La solicitarea colegilor, am desfășurat ore cu toți elevii din ciclul gimnazial. Din discuțiile cu elevii și din comportamentul lor, am concluzionat că ei petrec mult timp pe Internet, în special pe timp de noapte. De asemenea, ei accesează Internetul mai puțin pentru pregătirea temelor pentru acasă, însă navighează pe rețelele de socializare, folosesc jocurile. Astfel, am considerat necesar de a aborda subiectul siguranței online cu părinții care nu dețin abilități digitale. Din păcate, tema siguranței online în mediul rural este mai puțin abordată și numai școala poate oferi consiliere, informare, ajutor în cazul unor situații

neplăcute sau riscuri. La ședința cu părinții, am avut o discuție deschisă cu analiza studiului de caz, oferind sfaturi concrete. Părinții au fost ghidați cum să supravegheze, să monitorizeze și să intervină în situații mai delicate.

Dirigintele este actorul principal care formează elevilor atitudini și comportamente responsabile în mediul online.

Profesorul/Dirigintele este un model de corectitudine, obiectivitate, respect. Și misiunea noastră majoră este să-i protejăm pe copii, să fim informați cum să utilizăm spațiul online fără a ne expune riscului. Colegii întâmpină greutăți atunci când apar situații imprevizibile, subiecte delicate și nu știu cum să procedeze corect. În gimnaziu, avem o tradiție: atunci când cineva participă la o instruire/formare, își împărtășește bunele practici cu colegii. Astfel, împreună, am abordat siguranța și securitatea online în cadrul unui atelier de discuții, am elaborat un cod etic în comunicarea și învățarea online."

V.

DASCĂLII NOȘTRI ORGANIZEAZĂ CELE MAI VESELE ȘI INTERACTIVE LECȚII DESPRE SIGURANȚA ONLINE

Setul de materiale didactice propus pe platforma siguronline.md a fost util în desfășurarea activităților cu elevii. Având posibilitatea să lucrez în laboratorul de informatică, am creat un șir de activități interactive la diferite etape ale lecției.

*Maria Duplava,
 învățătoare Liceul Teoretic „Da Vinci”,
 or. Chișinău*

Doamnă Duplava, elevii dumneavoastră sunt încântați de lecțiile despre siguranța online pe care le-ați desfășurat. Care a fost secretul acestui succes?

M.D. "(...) Generația Z (născută din anii 2004 până în prezent) sunt copiii care aspiră la rezultate imediate, preferă dispozitivele digitale în schimbul cărților. (...) În mediul online, pot comunica cu prietenii, pot lega relații noi, pot afla lucruri interesante. Internetul are un rol decisiv, fiindcă reprezintă principala sursă de informații. Dar majoritatea copiilor nu sunt conștienți de pericolele din spațiul virtual. Pentru a forma un utilizator responsabil în mediul online, am decis să particip la concursul pentru selectarea cadrelor didactice pentru a participa la atelierul de lucru „Siguranța copilului în mediul online, prin procesul educațional”.

Întotdeauna am atras o deosebită atenție pregătirii pentru lecții, mă refer la diferite aspecte: vizuale, auditive, cognitive, comportamentale, pentru ca elevilor să le fie interesante sarcinile de învățare propuse în clasă. (...) Setul de materiale didactice propus pe platforma siguronline.md a fost util în desfășurarea activităților cu elevii. Având posibilitatea să lucrez în laboratorul de informatică, am creat un șir de activități interactive la diferite etape ale lecției. Utilizez instrumente și

platforme digitale specifice etapelor lecției. La etapa de evocare, pun accentul pe motivare. La etapa de realizare a sensului, creez activități pentru transmiterea dinamică, atractivă a cunoștințelor și formarea abilităților noi. La reflecție, pun accent pe durabilitatea învățării. Subiectele abordate au fost relevante și interesante prin faptul că elevii doresc să învețe. Învățarea interactivă dublează realizarea academică. (...)”

VI.

DASCĂLII NOȘTRI TRANSFORMĂ PROVOCĂRILE ÎN OPORTUNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI CUNOAȘTERE PENTRU TOATĂ LUMEA: PROFESORI, ELEVI ȘI PĂRINȚI

Încurajez cadrele didactice să fie cu mult mai implicate în ghidarea elevilor cu privire la siguranța online.

Angela Ojog,
profesoară Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi”,
or. Chișinău

Doamnă Ojog, a fost o provocare pentru dumneavoastră să abordați în discuție cu elevii teme ce se referă la trăiri, emoții, sentimente, situații neplăcute în mediul online? Cum ați depășit-o?

A.O. “În calitate de profesor de limba și literatura română și dirigintă la o clasă de adolescenți, am decis că este oportun să vorbesc deschis și la un subiect sensibil pentru ei, dar și pentru mine *sexortion în mediul online*. Despre siguranța online se vorbea evaziv, la general, voalat. M-am ciocnit cu lucruri mult mai dure, odată ce am început a mă interesa și documenta despre abuzul sexual online. Astfel, împreună cu elevii, prin intermediul platformei siguronline.md am fost provocați să explorăm situații neplăcute în mediul online.(...)”

Am desfășurat lecții și activități extracurriculare la subiectul abordat. Recunosc, inițial, am avut emoții, aveam temeri - cum vor reacționa elevii, dacă voi transmite corect mesajul, astfel încât să-i sensibilizez și să le creez premise de a participa cu încredere la ore. Inhibiția inițială a discipolilor a fost substituită pe parcurs cu implicarea și soluționarea studiilor de caz, vizionarea filmelor, confecționarea posterelor, desfășurarea campaniei de informare în rândul colegilor mai mici. Sunt recunoscătoare platformei

siguronline.md pentru suportul didactic oferit, video, scenarii didactice, anexe, care au facilitat predarea și învățarea și depășirea unor stări de disconfort. Pentru mine contează mult modul în care prezinți informația, tactul pedagogic, spiritul de observație, acordarea ajutorului după necesitate. Adolescenților le este greu să se confeseze persoanelor reale, concrete. Cu mult mai ușor intră în contact cu oameni necunoscuți. A câștiga încrederea lor înseamnă a le fi aproape, a-i încuraja să apeleze după ajutor.

La ședințele desfășurate cu părinții, am pus în discuție mai multe subiecte ce țin de siguranța online: hărțuirea sexuală, prietenia virtuală, reputația online etc., am continuat să particip la webinare organizate de comunitatea INTERSECȚIE ca să fie utilă elevilor.

Încurajez cadrele didactice să fie cu mult mai implicate în ghidarea elevilor cu privire la siguranța online.”

Post scriptum...

Promotori neobosiți ai siguranței online sunt încă foarte mulți în școlile din țara noastră. Provocările cu care se confruntă aceștia sunt și mai multe... Dar, spre norocul nostru, avem încă atâtea istorii de succes care abia așteaptă să fie povestite, să devină surse de inspirație pentru noi toți. Rând pe rând, le vom face auzite pe toate.

Să ne trăiți, dragi Ambasadori ai siguranței online!

siguronline

Pentru mai multe detalii, accesați
www.siguronline.md